

II Міжнародна науково-практична конференція

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ КООРДИНАТИ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Хебейський університет іноземних досліджень (Китай)
Анкарський університет (Туреччина)
AGH Університет науки і технологій (Польща)
Коледж Санта-Фе (США)
Національна академія освіти ім. І. Алтинсаріна, Казахстан
Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Національний університет «Запорізька політехніка»
Національний університет «Львівська політехніка»
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Національний університет «Острозька академія»
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ КООРДИНАТИ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

**Збірник наукових матеріалів
II Міжнародної науково-практичної конференції**

3-4 червня 2021 року

Полтава – 2021

Редакційна колегія:

С. Д. Максименко – академік НАПН України, доктор психологічних наук, професор (*голова редакційної колегії*); **Н. В. Чепелева** – академік НАПН України, доктор психологічних наук, професор; **В. О. Моляко** – академік НАПН України, доктор психологічних наук, професор; **М. Л. Смольсон** – академік НАПН України, доктор психологічних наук, професор; **Л. М. Карамушка** – академік НАПН України, доктор психологічних наук, професор; **О. М. Кокун** – член-кореспондент НАПН України, доктор психологічних наук, професор; **І. М. Біла** – доктор психологічних наук, професор; **О. І. Бондарчук** – доктор психологічних наук, професор; **Л. З. Сердюк** – доктор психологічних наук, професор; **Wilson Shari L., B. A.** History and Philosophy, M.A. Ecology and Evolutionary Biology, Project Central (United States of America); **Sikora Jan, Dr.**, adiunkt w Katedrze Pedagogiki Pracy i Andragogiki, Akademia Pedagogiki Specjalnej im Marii Grzegorzewskiej, Warszawa, PL; **С. П. Яланська** – доктор психологічних наук, професор; **О. В. Бацилева** – доктор психологічних наук, професор; **Р. В. Каламаж** – доктор психологічних наук, професор; **В. П. Шпак** – доктор педагогічних наук, професор; **Л. О. Хомич** – доктор педагогічних наук, професор; **Л. Ю. Москальова** – доктор педагогічних наук, професор; **В. В. Костіна** – доктор педагогічних наук, доцент; **Н. О. Сайко** – доктор педагогічних наук, доцент; **В. Ф. Моргун** – кандидат психологічних наук, професор; **М. Т. Дригус** – кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник; **І. В. Яворська-Ветрова** – кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник, **Р. М. Білоус** – кандидат психологічних наук, доцент; **Н. М. Атаманчук** – кандидат психологічних наук, доцент; **Ю. Л. Горбенко** – кандидат психологічних наук, доцент; **Л. П. Клевака** – кандидат педагогічних наук; **І. М. Коренева** – кандидат педагогічних наук, доцент.

Психолого-педагогічні координати розвитку особистості :

П 86 зб. наук. матеріалів II Міжнар. наук.-практ. конф., 3-4 червня 2021 р.
– Полтава: Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2021. – 268 с.

У збірнику наукових матеріалів представлені праці науковців України, в яких висвітлюються найбільш актуальні науково-прикладні проблеми психології та педагогіки. Основний акцент зроблено на розкритті психолого-педагогічних аспектів таких напрямів: психологічні особливості становлення та розвитку особистості в освітньому просторі; психолого-педагогічні умови організації навчально-професійної діяльності молоді в умовах суспільних реалій; психологія розвитку творчих компетентностей особистості: практико-орієнтований аспект; психологічні аспекти здоров'язбереження й здоров'ятворення в ускладнених умовах життєвого середовища; психологічна, соціально-педагогічна допомога особистості в ситуаціях життєвих змін. Збірник адресований викладачам закладів вищої освіти, аспірантам, студентам, працівникам у галузі практичної психології, педагогіки, та іншим фахівцям, які цікавляться сучасним станом розвитку психологічної та педагогічної науки.

УДК 159.923.2 (082)

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

учасники здобувають не стандартні знання (акцент на змістовному аспекті), а рефлексивні (аспект на динамічному аспекті), які отримуються досвідним шляхом через актуалізацію власних емоційних переживань, інтелекту і поведінки [2].

Отже, депривація справляє великий вплив на становлення психічних функцій людини і розвиток її особистості загалом. Кількість і якість емоційних, сенсорних та інших стимулів є умовою повноцінного психічного розвитку, як у дитинстві, так і в зрілості. Депривація спричиняє порушення психічних функцій людини, спотворюючи її особистісний розвиток. Одним із головних завдань психолога, який має справу з наслідками психічної депривації, є підвищення у людини психологічної стійкості та здатність до внутрішньої рівноваги. У перспективі наших досліджень є вивчення взаємозв'язку самодепривації із саморозвитком особистості (за результатами роботи за методом АСПП).

Література:

1. Яценко Т. С., Бондар В. І., Євтушенко І. В., Кононова М. М., Максименко О. Г. Самодепривація психіки та дезадаптація суб'єкта. Київ: НПУ імені М. Драгоманова. 2015. 279 с.

2. Яценко Т. С., Глузман О. В., Усатенко О. М. Методологія професійної підготовки практичного психолога. Ялта : Республіканський вищий навчальний заклад «КГУ», 2014. 148 с.

УДК (379.82) 364.44.68 (378.147.88)

ДОЗВІЛЛЄВА ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ ГАЛУЗІ У СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУЦІЯХ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Костіна В. В.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
vkostina2014@gmail.com

Реалії сьогодення, в умовах поширення пандемії Covid-19, вимагають пошуку нових форм і методів здійснення волонтерської діяльності в галузі соціальної допомоги. Особливої уваги заслуговує питання формування практичної професійної компетентності майбутніх фахівців соціальної галузі стосовно організації дозвіллевої діяльності на волонтерських засадах в умовах поширення ризиків як для здоров'я отримувачів соціальних

послуг, так і їх надавачів, особливо, щодо збереження та зміцнення психологічного та соціального його складників. Опитування здобувачів вищої освіти спеціальності «Соціальна робота» на початку дослідження засвідчило лише часткову готовність самостійно долати ризики та труднощі, що є пов'язаними з наслідками поширення пандемії Covid-19, а також низькі показники особистого потенціалу здоров'я стосовно показників психологічного та соціального складників.

Аналіз наукових досліджень з питань формування професійної компетентності майбутніх фахівців соціальної галузі в ситуаціях життєвих змін засвідчив, що висвітлено такі питання: закордонний досвід соціальної роботи зі збереження та зміцнення здоров'я населення (І. Ковчина [3], Р. Корнюшина [5], О. Пришляк [8] та ін.); теоретико-методичні аспекти формування здоров'язбережувальних компетенцій майбутніх фахівців соціальної сфери в Україні (Ю. Бойчук [2], Т. Веретенко [2], Ю. Мельник [6], С. Омельченко [7] та ін.); закордонний досвід формування готовності майбутніх фахівців соціальної сфери до роботи зі збереження та зміцнення здоров'я (Н. Заверико [1], А. Колупаєва [4], Л. Романовська [9] та ін.). Узагальнення та систематизація результатів наукових пошуків дозволили визначити, що недостатньо дослідженим залишається питання підвищення ефективності практичної готовності майбутніх фахівців соціальної галузі до здійснення дозвілєвої діяльності на волонтерських засадах в умовах поширення ризиків для здоров'я, викликаних пандемією Covid-19, що зумовило необхідність його наукового розгляду.

Мета дослідження – визначення ефективних засобів професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної галузі до організації соціально-виховної дозвілєвої діяльності у спеціалізованих соціальних інституціях на засадах волонтерства в умовах пандемії Covid-19.

З метою підвищення результативності професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної галузі до організації дозвілля користувачів соціальних послуг спеціалізованих соціальних інституцій в умовах ризиків, викликаних поширенням пандемії Covid-19, нами виявлено низку засобів, які можна використовувати у процесі організації взаємодії здобувачів вищої освіти: соціальне проєктування як основа соціальної роботи; партнерська різновікова взаємодія як шлях до взаєморозвитку; комунікація у віртуальному просторі соціальних мереж як можливість розвитку соціальних зв'язків та контактів.

Для перевірки наукової гіпотези про ефективність використання соціального проектування з застосуванням простору інтернет мереж та соціального партнерства як засобів професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної галузі до організації соціально-виховної дозвілєвої діяльності у спеціалізованих соціальних інституціях на засадах волонтерства в умовах пандемії Covid-19, нами в межах партнерської угоди між керівництвом ХНПУ імені Г. С. Сковороди та БОБФ «Карітас-Харків» було розроблено та реалізовано соціальний проєкт «Етносвіт», який передбачав створення соціально-виховного простору для організації та проведення соціально-виховних заходів на волонтерських засадах здобувачами вищої освіти спеціальності «Соціальна робота» в умовах платформи «Здоровенькі були» як в офлайн так і в онлайн форматах.

У межах проєкту майбутні фахівці соціальної галузі отримали багато можливостей для набуття професійної компетентності щодо планування та організації дозвілєвих соціально-виховних заходів (під час здійснення діяльності в певній проєктній групі добирали матеріали для організації та проведення певних заходів, брали участь в їхньому запровадженні), а також опанували компетенції щодо підбору матеріалу та наповненні контенту для організації віртуального Етно-простору дозвілєвої діяльності для користувачів соціальних послуг платформи «Здоровенькі були» (створювали інтерактивні презентації з метою поширення знань про народні традиції та свята народного календаря різних народів світу, розробляли сценарії відеосюжетів та знімали короткометражні відео про свята народного календаря та їхнє значення у соціальному вихованні в реаліях сьогодення, підвищували етнокультурну майстерність шляхом розробки майстер класів).

Проведення опитування здобувачів вищої освіти після запровадження проєкту «Етносвіт» показало, що: залучення активних діячів волонтерського загону майбутніх соціальних працівників дозволило їм не тільки підвищити власну професійну майстерність у зазначеному напрямі, а й набути досвіду роботи в команді у якості лідерів-керівників та тьюторів; залучення здобувачів вищої освіти молодших курсів дозволило їм набути додаткової впевненості у власних силах та можливостях, а також, безперечно, набути нових знань та практичних умінь у галузі професійної соціальної допомоги. До позитивних результатів відносимо підвищення у здобувачів вищої освіти, задіяних в соціальному проєкті, мотивації до навчання та інтересу до

здійснення практичної професійної діяльності на волонтерських засадах, а також соціальних контактів і можливостей для саморозвитку, що є показниками підвищення психологічного та соціального складників здоров'я.

Отже, проведене дослідження засвідчило дієвість та ефективність використання соціального проєктування з застосуванням простору інтернет мереж та соціального партнерства як засобів професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної галузі до організації соціально-виховної дозвілєвої діяльності у спеціалізованих соціальних інституціях на засадах волонтерства в умовах пандемії Covid-19.

Література:

1. Заверико Н. В. Формування здорового способу життя учнівської молоді: зарубіжний та вітчизняний досвід. *Наукові записки НДУ імені М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. 2008. №2. С. 133-136.
2. Загальна теорія здоров'я та здоров'язбереження : колективна монографія / за заг. ред. проф. Ю. Д. Бойчука. Харків: Вид. Рожко С. Г. 2017. 488 с.
3. Ковчина І. М. Сучасні технології соціальної роботи за рубежом: навч.- метод. посібн. Київ. 2001. 95 с.
4. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи : монографія. Київ : Саміт-Книга. 2009. 277 с.
5. Корнюшина Р. В. Зарубежный опыт социальной работы. Владивосток: Изд-во Дальневосточного университета. 2004. 85 с.
6. Мельник Ю. Б. Концепція формування культури здоров'я суб'єктів освітнього процесу. *Теорія та методика навчання та виховання*. 2002. Вип. 23. С. 123-127.
7. Омельченко С. О. Взаємодія соціальних інститутів суспільства у формуванні здорового способу життя дітей та підлітків: Монографія Луганськ: Альма-матер. 2007. 352 с.
8. Пришляк О. Ю. Соціальна політика і соціальна педагогіка у Німеччині. *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету*. Серія: Педагогічні науки. 2007. Вип. 47. С. 177-181.
9. Романовська Л. І. Система підготовки фахівців з соціальної роботи за кордоном на прикладі розвинених країн. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2013. № 3. С. 1-15.